

*Урок розвитку зв'язного мовлення у 9- му класі підготувала студентка 41-ої групи факультету філології та журналістики
Малишко Тетяна Валеріївна*

Тема. Письмовий твір-роздум на основі власного досвіду.

Мета: навчити створювати усні та письмові твори-роздуми, пов'язані з життєвим досвідом; виробляти вміння підпорядковувати висловлювання темі та основній думці, використовувати мовні засоби зв'язку речень у тексті; додержуватися абзаців; удосконалювати навички знаходити й виправляти недоліки та помилки в змісті, побудові й мовному оформленні власних висловлювань, спираючись на засвоєні знання; розвивати зв'язне мовлення, логічне мислення, емоції, ерудицію; виховувати стійку громадянську позицію.

Тип уроку: розвиток зв'язного мовлення.

Обладнання: схеми «Типи мовлення», «Розгорнутий роздум», підручники, пам'ятка «Як працювати над роздумом»

«Рідна земля! Скільки пісень виспівано про неї під час відпочинку після бою, скільки за неї пролилось крові у жорстоких боях.

Запалали огні над долиною синього неба,

Самольоти гудуть, бо на захід фронти і фронти.

Україно моя, мені в світі нічого не треба,

Тільки б голос твій чути і ніжність твою берегти.»

(А.Малишко)

Зміст уроку

I. Актуалізація опорних знань

1. *Назвіть основні типи мовлення.*
2. *Пригадайте, з яких складових частин складається твір-роздум.*
3. *Накресліть схему розгорнутого твору-роздуму.*

II. Оголошення теми та мети уроку, визначення мети учнями

Як ви розумієте значення слова *перемога*. Дайте йому визначення.

(Перемога – 1. повний успіх у бою, остаточна поразка військ противника. 2 перен. Успіх у боротьбі за що – небудь у результаті боротьби, подолання якихось труднощів.).

III. Опрацювання нового матеріалу

Слово вчителя.

Твір-роздум — це зв'язний текст, що характеризує логічно послідовний (як доказ чи пояснення чогось) ряд думок, міркувань, висновків на певну тему.

Характерною ознакою тексту-роздуму є перебування речень у відношеннях причини й наслідку (чи обґрунтування, пояснення думки, висловленої в іншому реченні).

У творі-розповіді простежуються часові відношення, у творі-описі — просторові, а в творі-роздумі — причинно-наслідкові.

Розгорнутий елементарний роздум найчастіше вживається в текстах наукового та ділового стилів. Стислий роздум використовується в художньому та розмовно-побутовому стилях.

1. *Робота з карткою* (читання історичної довідки).

1941-1945 – це героїчні роки в історії людства і нашої держави–України. У 2010 році український народ відзначає 65-у річницю визволення України від німецько-фашистських загарбників, 65 років з дня Великої Перемоги в житті країни, в історії світової війни. Ми радіємо сонцю, життю, чистому небу. Ми ніколи не забуваємо про мільйони синів і дочок Вітчизни, яким не довелося дожити до світлого, такого бажаного Дня Перемоги. Це був важкий час для України. Вперше в історії великої війни фашистів зупинив героїчною боротьбою героїчний народ. Голландія капітулювала на 6 день, Бельгія – на 11, Франція протрималася 42 дні. А Київ наші війська боронили 72 дні, 73 героїчні дні боролася Одеса, 250 днів захищався Севастополь.

Наше минуле і наше майбутнє пов'язані між собою незримим мостом пам'яті. Пам'ять... Вона вічна, не дає згаснути для нащадків жодній героїчній сторінці історії перемоги над фашизмом.

20 квітня 2000 року було прийнято Закон України «Про увічнення Перемоги у Велику Вітчизняну війну 1941-1945 років»: «Відзначаючи всесвітньо-історичне значення перемоги у Велику Вітчизняну війну 1941-1945 років, яка мала вирішальний вплив на весь хід другої світової війни, виходячи з історичних традицій українського народу зберігати пам'ять про захисників Вітчизни, зважаючи на необхідність постійного піклування про ветеранів Великої Вітчизняної війни та жертв нацизму, приймається цей Закон».

2. Репродуктивна бесіда.

- Назвіть дату прийняття Закон України «Про увічнення Перемоги У Велику Вітчизняну війну 1941-1945 років»?
- Які роки вважаються героїчними в історії людства та нашої держави–України?
- Що Вам відомо з історії про 1941-1945 роки?

2. Читання пам'ятки «Складники твору-роздумом».

Теза – Доказ – Висновок

3. Робота з текстом.

Прослухайте текст, знайдіть в ньому тезу, аргументи, висновок.

Чому потрібно знати історію

Як відомо, історія не любить слова «якби». Історики говорять так: «Це було, воно стало причиною того, що...».

Але порушимо це правило й спробуємо уявити, що могло б статися з нашим народом, якби у Великій Вітчизняній Війні перемогла б Німеччина? Очевидно, тоді б зовсім не стало України, не стало б українського народу, як не стало на землі багатьох племен і народів, їх розтерзали вороги, розтоптала жорстока дійсність.

Наш народ існує, тому що його оборонили й відстояли мужні воїни. Наперекір усім обставинам вони вибороли нам право жити на своїй землі і бути українцями.

І як буває прикро, що ми чуємо про воєнне мистецтво римських легіонерів і не маємо уявлення про ратну доблесть солдатів. Знаємо про подвиги Ганнібала і не знаємо про подвиги наших визволителів. Захоплюємося подвигом спартанців біля Фермопілів і не знаємо про подвиг солдатів, які захищали Сталінград. Історією треба не просто цікавитись, її треба досконало знати. Бо історія — не просто минуле народу, це його жива душа. Ось чому той, хто не знає історії, ніколи не зрозуміє свого народу.

(З кн. «З голосу нашої Клію»)

4. Словникова робота.

Ганнібал — полководець карфагенського війська (III ст. до н. е. Фермопіли — грецьке місто, що уявилося героїчною обороною від перських загарбників (480 р. до н. е.).

Легіонер — солдат легіону — бойові одиниці в армії стародавнього Риму.

Спартанець — громадянин давньогрецької Спарти.

Субмарина — військовий підводний човен.

Вели́ка Вітчизня́на війна́— термін, яким радянська історіографія та ряд істориків країн

колишнього СРСР окреслюють радянсько-німецький збройний конфлікт 1941—1945 років у рамках Другої світової війни. Виник за зразком російської «Вітчизняної війни» з французами 1812 року. Слово «Велика» додана для підкреслення значущості радянсько-німецького конфлікту для СРСР, масштабів та наслідків цього конфлікту для Європи.

*** Доберіть синоніми до поданого ряду слів.**

Госпіталь – лікарня

Ветеран – воїн, вояк.

Війна – боротьба між державами.

5. Опрацювання пам'ятки «Як писати твір-роздум»

1. Вдумайся в тему, сформулюй основну думку.
2. Дбай про правильне розуміння теми та глибину й повноту її розкриття.
3. Для підтвердження думок: життєвий досвід, достовірні факти, конкретний ілюстративний матеріал.
4. Викладай матеріал переконливо, дбай про доказовість основних положень.
5. Доцільне й правильне цитування.
6. Дотримуйся композиції, логіки та послідовності у викладі думок.
7. Ставлення до людей.
8. Дотримуйтесь єдності обраного стилю мовлення.
9. Стеж за грамотністю.

6. Складіть невеликий усний твір-роздум на одну з тем:

1) « Кожний 7-й із тих майже 60 мільйонів, які загинули у другій світовій війні, - наш співвітчизник.»

2) « Що дала, мені перемога моїх співвітчизників у Великій Вітчизняній війні?»

IV. Підсумок уроку (роблять учні, виходячи із поставленої на початку уроку мети).

V. Оголошення й коментар оцінок.

VI. Домашнє завдання

Напишіть роздум на основі власного досвіду. Орієнтовні теми:

- 1) Пам'ять серця звучить у мені за перемогу ветеранів (до 65 річниці визволення України від німецько-фашистських загарбників).
- 2) Війна – це чорна ганебна сторінка в історії людства.
- 3) Відгомін війни у нашому житті.
- 4) Збереження миру — сьогодні найголовніше, найважливіше питання для всіх народів.